

Almelo, 29 december 2016

Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang Muissie

Inleiding

Doelstellingen

Psychosociaal ontwikkelingsmodel ontwikkelingsgebieden

- *Cognitieve ontwikkeling*
- *Sociale ontwikkeling*
- *Emotionele ontwikkeling*
- *Motorische ontwikkeling*

Dagritme

- *Thema*

Pedagogisch medewerksters

Waarden en Normen

Veiligheid

Vier ogen principe

Extra opvang

Voorschoolse opvang

Open deuren beleid

Ruilen

Wennen

Bijzondere gebeurtenissen

Verzorging van de kinderen

Ouderbeleid

Klachten

Locatie Kinderopvang Muissie aan de Hofkampstraat te Almelo

Groepen

- *Kinderdagverblijf*
- *Peuteropvang*
- *Buitenschoolse opvang*

Inleiding

Het doel van dit pedagogisch beleidsplan is zowel een handleiding bieden aan de pedagogisch medewerksters, als een beeld schetsen voor ouders, waar de kinderopvang bij Muissie voor staat. Het pedagogisch beleidsplan geeft aan welke uitgangspunten en werkwijzen binnen Kinderdagverblijf Muissie worden gehanteerd.

Ouders voeden hun kinderen op; dat is hun verantwoordelijkheid. Een deel van deze taak leggen zij echter neer bij anderen, bijvoorbeeld de kinderopvang. Het is daarom van belang dat ouders een duidelijk beeld hebben van de omgang en visie van de kinderopvang. Dit om te zien of deze aansluit op de opvoeding die zij zelf voor hun kind voor ogen hebben. Daarbij geldt dat voor ieder kind de eerste levensjaren erg belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling. Positieve ervaringen en het stimuleren van de ontwikkeling bieden een gunstige start voor de rest van een gelukkig leven.

Kinderopvang Muissie heeft als uitgangspunt een veilige en stimulerende plek te bieden waar kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daarbij wil Kinderopvang Muissie benadrukken dat het pedagogisch beleid en het karakter van de opvang zich voornamelijk richt op een leuke, fijne en prettige opvang.

Doelstellingen

Op 20 Augustus 2007 heeft kinderopvang Muissie zijn deuren geopend. Het biedt opvang aan kinderen in de leeftijd van nul tot twaalf jaar. Mede vanwege het feit dat het onder leiding staat van een orthopedagoge zal er zeer veel aandacht uitgaan naar het stimuleren van de ontwikkeling van het kind.

In de Wet kinderopvang wordt onder andere aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: "verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving". Het uitgangspunt van kinderopvang Muissie sluit hierop aan en heeft daarbij als doel een gezellige sfeer creëren waarin kinderen zich ook emotioneel veilig en vertrouwd voelen. Dit uit zich door hen te stimuleren zich verder te ontwikkelen door hen een grote verscheidenheid aan activiteiten aan te bieden.

Het speelmateriaal dat de kinderen wordt aangeboden is aangepast aan hun leeftijd en ontwikkeling. Zo wordt er in het kinderdagverblijf onder andere speelgoed aangeboden om de tast en de motoriek te verbeteren dit is met name goed voor de baby's. Daarnaast is er ook materiaal aanwezig om de motoriek te verbeteren en de creativiteit te stimuleren bijvoorbeeld het Montessori materiaal. Dr. Maria Montessori was grondlegster van het Montessori onderwijs. Haar motto: "help mij het zelf te doen". Met de door haar ontwikkelde speelmaterialen worden kinderen uitgedaagd zelfstandig te experimenteren met materialen. Vooral het wiskundig inzicht wordt gestimuleerd. Bij Kinderopvang Muissie zijn meerdere materialen aanwezig. Deze materialen stimuleren kinderen inzicht te krijgen in grootte, volgorde, evenwicht en kleur. Maar ook de aanwezige bouwmaterialen stimuleren dit inzicht in ruimtelijkheid. Daarnaast zijn er tal van materialen die de fantasie prikkelen, zoals o.a. een keuken en de vele leesboeken.

Ook de BSO bevat Montessori materiaal. Daarnaast bevat de BSO veel speelgoed dat de fantasie en inbeelding stimuleert zoals barbie's en poppen, maar ook veel blokken en lego. Natuurlijk zijn er ook vele creatieve materialen aanwezig.

Psychosociaal ontwikkelingsmodel

Het psychosociaal ontwikkelingsmodel is een uitgangspunt voor de kinderopvang bij Muissie. Het psychosociaal ontwikkelingsmodel stelt dat Risicofactoren en Beschermingsfactoren twee belangrijke pijlers zijn in de ontwikkeling van een kind. Waar de beschermingsfactoren een positief gevoel van eigenwaarde stimuleren, werken de risicofactoren juist negatief en remmend op een positief zelfbeeld. Een positief zelfbeeld is de basis van een optimale ontwikkeling van een kind. Wanneer een kind vertrouwen in zichzelf heeft dan durft het zichzelf verder te ontwikkelen.

Bij Muissie worden de beschermingsfactoren gestimuleerd. In de praktijk betekent dit dat ieder kind positieve individuele aandacht krijgt, er gezorgd wordt dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt in de omgeving, en het wordt ondersteund in zijn ontwikkeling. Daartegenover wordt geprobeerd de Risicofactoren weg te halen.

Muissie stimuleert ieder kind te zijn zoals hij/zij wil zijn en te ondernemen waar hij/zij op dat moment zin in heeft.

Ontwikkelingsgebieden

Muissie richt zich op de ontwikkeling van het opgroeiende kind. In verschillende wetenschappelijke onderzoeken van o.a. ondergenoemde zijn de invloeden van activiteiten op ontwikkelingsgebied mogelijk op aan te sluiten. De vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven komen overeen met de ontwikkelingsgebieden onderscheiden in het psychosociaal model. De opvoedingstheorie van Riksen-Walraven ligt ten grondslag aan de Wet kinderopvang en de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang. De ontwikkelingsgebieden waarop kinderopvang Muissie en de Beleidsregels kwaliteit Kinderopvang zich o.a. richt zijn:

Cognitieve ontwikkeling

Dit gebied heeft betrekking op de ontwikkeling van het verstandelijk vermogen van het kind. Het stimuleren van de hersenen zowel in het denken, bedenken en fantaseren zorgt voor een goede ontwikkeling. Dit komt mede tot uitdrukking wanneer een kind een probleem dat het tegenkomt op een juiste manier kan oplossen en aanpakken, ook wel de persoonlijke competentie genoemd. Deze wijze van handelen bij problemen zijn deels onderdeel van het karakter van een kind zelf en deels aangeleerd. Het is logisch dat een probleem op een juiste manier aan te pakken een kind helpen bij een positief zelfbeeld, en daarbij persoonlijke competentie als cognitieve ontwikkeling belangrijke beschermingsfactoren zijn in de ontwikkeling van een kind. Om een kind vaardigheden aan te leren bij problemen die zij

tegenkomen wordt bij Muissie o.a. het volgende gedaan:

- Ieder dag voorlezen: Dit stimuleert de fantasie en de belevingswereld van het kind, daarnaast spelen er in vele verhalen morele lessen een belangrijke rol die geleerd wordt.
- Speelmateriaal gebaseerd op de methode van Maria Montessori: De materialen van Montessori kunnen individueel als samen worden gebruikt. Hierdoor wordt naast de cognitieve vaardigheden (oplossingsgericht denken) ook op persoonlijke competenties een beroep gedaan (samen overleggen, leren omgaan met frustraties etc). De materialen zijn geschikt voor de oudere peuters en de kinderen van de BSO
- Zorg dragen voor een tuin: Dit stimuleert het maken van beslissingen en het vooruit plannen, ook leren zij om geduld te hebben en het resultaat van hun werken pas later terug te zien. De kinderen vanaf een leeftijd van twee jaar beleven niet alleen het plezier van het bezig zijn alsook het resultaat, dit heeft een positieve invloed op de persoonlijke competentie.
- Mogelijkheid voor Remedial Teaching: De kinderen van de BSO die moeite hebben met een bepaald onderdeel op school krijgen de kans individueel of in kleine groepen geholpen te worden met schoolwerk. Het boeken van resultaat en het ervaren van verbetering met dit schoolwerk is van positieve invloed op de persoonlijke competentie.
- Aanwezigheid van (bekende) leeftijdsgenoten: Goede relaties met leeftijdsgenoten bevorderen de kwaliteit van uitwisselingen en van het spel van kinderen. Samenspelen wordt gestimuleerd bij alle kinderen. Baby's worden bij elkaar op de speelmat gelegd, peuters en schoolkinderen worden gestimuleerd deel te nemen aan groepsactiviteiten of anders samen te spelen. Het motto van Muissie is dan ook; "samen spelen is leuker". Door samen te spelen en directer omgang te hebben met anderen leren kinderen wat de invloed is van hun gedrag naar anderen. Vooral de positieve reacties en het "leuk" samen spelen is van zeer positieve invloed op de persoonlijke competentie. De kinderen voelen zich geaccepteerd en gewaardeerd voor wie ze zijn.
- Vaardigheden van leidsters in het uitlokken en begeleiden van spel: Leidsters scheppen condities voor spel door een aanbod van materialen en activiteiten dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de interesse van een kind, daarnaast wijzen zij de kinderen op hun gedrag. Gedrag en spel uitlokken en negatief gedrag af te zwakken zijn 2 belangrijke taken van een pedagogische medewerkster. Zo dragen zij ook bij aan positieve ontwikkeling van de kinderen van alle leeftijden om hun persoonlijke competenties te vergroten.

Sociale ontwikkeling:

Dit ontwikkelingsgebied heeft betrekking op de manier waarop kinderen leren omgaan met anderen en hun omgeving. Het begrip omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, andere helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De mate waarin een kind daarin bekwaam is, wordt door Riksen-

Walraven ook wel de sociale competentie genoemd. Dit wordt binnen Muissie mede op de volgende manieren gestimuleerd:

- De omgang met dieren: Dit vergroot het empathisch vermogen oftewel het inlevingsgevoel. Bij kinderopvang Muissie is er een gelegenheid tot het verzorgen van dieren. Gezamenlijk worden de dieren gevoerd, hokken verschoond en geaaid. Dit gebeurt altijd in het bijzijn van een leidster. Een dier reageert direct op het gedrag van een kind: is het druk en ruw dan loopt het weg, doet het vriendelijk en lief dan blijft het staan. Ook zijn kinderen begaan met het welzijn van dieren en zullen elkaar erop aanspreken wanneer een ander in zijn/haar ogen een dier niet op de juiste manier behandelt. Het opnemen voor elkaar en de dieren en het accepteren van een correctie op gedrag vergroot de sociale competentie van kinderen. Dit geldt vooral voor de kinderen die dit besef hebben en zich dit realiseren, dus de oudere kinderen van het kinderdagverblijf en de BSO.
- Stimuleren van gezamenlijke spelen: Zoals ook bij de persoonlijke competenties samen spelen van zeer grote invloed is, wordt het met elkaar omgang hebben ook gestimuleerd om de sociale competentie te bevorderen. Al de jongste kinderen worden gestimuleerd omgang te hebben met elkaar om te leren van welke invloed hun gedrag is op anderen. Welke uitwerking hun gedrag heeft op de reacties en handelen van anderen zowel andere kinderen als leidsters stimuleren de sociale competentie.
- De gezamenlijke eetmomenten: Doordat de peuters van het kinderdagverblijf en de BSO gezamenlijke eetmomenten hebben worden zij “gedwongen” samen te zijn. Het samen eten is alsmede daardoor een groepsactiviteit geworden waarin er naar elkaar geluisterd wordt en samen gepraat wordt. Ook de kinderen die nog niet praten leren hierdoor wel wat de regels en tafelmanieren zijn.

Emotionele ontwikkeling:

Dit heeft te maken met zowel de ontwikkeling van het gevoel van uw kind als het beeld dat uw kind heeft over de gevoelens van de mensen in zijn/haar omgeving. Vooral dit tweede aspect is van belang in de door Riksen-Walraven genoemde emotionele veiligheid. Emotionele veiligheid is de steun en troost die een kind ervaart van haar omgeving. Een groot gevoel van emotionele veiligheid bevordert en nodigt een kind uit zich verder te ontwikkelen en nieuwe dingen te ontdekken. De emotionele ontwikkeling en veiligheid wordt bij Muissie gestimuleerd mede door:

- De omgang met dieren: Dit heeft een positieve uitwerking op het zelfbeeld en het gevoel van eigenwaarde. Dit is gebleken uit wetenschappelijk onderzoek waaruit mede de Animal Assisted Therapy(AAT) is ontstaan. Deze methodiek, waarin dieren en de omgang met dieren worden gebruikt om emotionele problemen en blokkades in kinderen naar boven te krijgen, wordt vooral veel gebruikt in de Verenigde Staten. De onderzoeken van Boris Levinson tonen aan dat omgang met dieren op mensen en vooral kinderen van positieve invloed is 1.
- Bekende en vertrouwde leidsters: Zowel de kinderen van het kinderdagverblijf als van de BSO kennen iedere dag vaste leidsters. Ook met de ander leidsters van de kinderopvang zijn zij bekend. Door het bekend zijn met de leidsters hebben zij

vertrouwen in hen, wanneer een kind iets dwars zit dan kan het dit bij hen kwijt(BSO) of wanneer het iets nieuws wil proberen zoals bv. Op de wc plassen of gaan staan dan heeft het kind ook vertrouwen in de leidster dat het goed is.

- Positieve benadering van de kinderen: Doordat de kinderen door de pedagogisch medewerkers op een positieve manier worden benaderd wordt er vertrouwen bij de kinderen gekweekt. De kinderen zien dat er op een rustige en positieve manier gereageerd wordt op al hun nieuwe ontwikkelingen, alle kinderen van de kinderopvang worden op een gelijke dergelijke manier behandeld en hiermee wordt hun sociale veiligheid opgebouwd en gewaarborgd.

1 *Handbook on animal –assisted therapy ; theoretical foundations and guidelines for practice. Geschreven door Aubrey Fine is aanwezig op locatie. In dit boek staan de onderzoeken en hun resultaten beschreven die gedaan zijn naar de invloed van omgang met dieren.*

Motorische ontwikkeling:

Tot slot een ontwikkelingsgebied dat wel een belangrijke plek inneemt in het psychosociaal ontwikkelingsmodel, maar minder wordt genoemd in de theorie van Riksen-Walraven. Deze wordt echter wel bij Kinderopvang Muissie gezien als een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van een kind en vind daarom ook aftrek in het pedagogisch beleid. De motorische ontwikkeling kan worden onderverdeeld in twee gebieden; de grove en de fijne motoriek. De grove motoriek heeft te maken met grote (globale) bewegingen en speelt een rol bij het zitten, staan, lopen e.d. De fijne motoriek heeft te maken met de kleine en meer gespecificeerde (fijne) beweging zoals het schrijven en tekenen.

- De grove motoriek wordt ontwikkeld door het stimuleren van buiten spelen en het grote aanbod buiten speelmaterialen: De kinderen van het kinderdagverblijf die kunnen lopen en de kinderen van de BSO ontwikkelen hun grove motoriek mede door de speeltoestellen waar de pedagogisch medewerksters hen vaak mee naar toe nemen.
- De grove motoriek wordt gestimuleerd door het wandelen: Wanneer de kinderen van de BSO vrij zijn en meegaan met de kinderen van het kinderdagverblijf dan wordt er tijdens een wandeling veel gelopen, gerend en allerlei andere sprongen, huppels en capriolen gemaakt die kinderen kunnen doen. Het van elkaar nadoen en zien daagt de kinderen uit ditzelfde te doen en bevordert en verbetert dus niet alleen hun conditie en lenigheid maar daarmee ook hun grove motoriek.
- Fijne motoriek wordt gestimuleerd door de vele uitdagende creatieve speelmaterialen: Deze zijn aanwezig bij kinderopvang Muissie, de passende begeleiding en stimulatie van de leidsters voor het kind zorgen ervoor dat de kinderen dit meer ondernemen en ontwikkelen. Vooral de kinderen van de BSO en de peuters van het kinderdagverblijf zijn hier gevoelig voor. De leidsters bieden de kinderen vanaf 1 jaar al creatieve materialen aan en onder begeleiding worden zij dus al van jongs af aan gestimuleerd in hun fijne motoriek. Bij ieder thema wordt een passend werkje gemaakt, er wordt hierbij gebruik gemaakt van een andere techniek.

Dagritme

Om de ontwikkeling van een kind zo goed mogelijk te stimuleren is het van belang dat er structuur en rust wordt geboden aan het kind. Structuur en ritme bieden een kind veiligheid en geborgenheid.

Ons dagritme is (bij baby's wordt het ritme van ouders aangehouden):

7:30-9:00 Brengen van de kinderen.

Ouders brengen hun kinderen en wordt de belangrijkste informatie omtrent het kind met de leidster uitgewisseld. Daarna worden de ouders uitgezwaaid voor het raam. Hierna mogen de kinderen vrij spelen in zowel de speelkamer als aan tafel. Ook worden de kinderen in deze tijd uitgenodigd voor het maken van "werkjes" en samen met de leidsters en anderen te knutselen. Rond 8:30 wordt er aan de kinderen gevraagd of zij een boekje willen lezen en welke, de kinderen die dat willen worden voorgelezen. Voor het eten van het fruit gaan we met zijn allen opruimen.

9:30 Fruit eten

Alle kinderen gaan naar hun eigen groep waar aan tafel het fruit wordt gegeten. Ieder kind krijgt zijn eigen bakje en beker. De kinderen van de buitenschoolse opvang eten op hun eigen groep. De kinderen van het kinderdagverblijf eten m.u.v. de kleine baby's die nog niet in de trip-trap-stoel kunnen zitten gezamenlijk. Op deze manier kunnen de kleine kinderen als de grotere kinderen in de leeftijdscategorie van nul tot vier jaar alvast wennen aan het ritme, de kinderen, de omgeving en het geluid. Voor het eten en drinken wordt er gezongen, ook wordt er aan tafel vaak een verhaaltje voorgelezen, op deze manier leren de kinderen stil te zijn en naar elkaar te luisteren.

10:00 Wandelen

Na het fruit eten gaan we wandelen (als het weer het toelaat). Vaak gaan we naar de eendjes en hertjes om deze brood te geven, naar de stad om een boodschap te doen of gewoon een wandeling maken. De kinderen die nog niet kunnen lopen, of geen lange afstand kunnen lopen, zitten in de kinderwagen of bolderkar en Kiddy-bus. Wanneer wandelen niet mogelijk is dan wordt er geknutseld of binnen spelletjes gedaan

11:30 Brood eten

Alle kinderen zitten aan tafel in hun eigen groep en krijgen een, door de leidster gesmeerde, boterham. Ook de kinderen van de BSO die s'middags vrij zijn, eten bij Muissie. Eerst wordt er een boterham met hartig beleg gegeten en daarna mogen de kinderen ook kiezen voor zoet beleg.

12:45 Naar bed

De kinderen die tussen de middag nog een middagslaapje doen gaan na het eten naar bed. De andere kinderen mogen vrij spelen.

12:00-13:00

Tijdens dit uur worden de ochtendkinderen gehaald en middagkinderen gebracht.

14:00-14.15

Kinderen van de BSO worden opgehaald van de Windhoek en de Heemde.

15:15 Fruit eten.

De kinderen van het kinderdagverblijf die tussen de middag slapen komen uit bed. Er wordt dan in de eigen groepen gedronken en fruit plus een koekje gegeten. Daarna mogen de kinderen vrij spelen zowel de grote kinderen als de kleine kinderen mogen na overleg naar alle vertrekken gaan om samen te spelen.

16:30-18:00 Ophalen

Vanaf 16:30 kunnen ouders hun kinderen ophalen en zijn wij weer terug bij Muissie, bijvoorbeeld als er een activiteit is ondernomen die niet op het terrein van Muissie is. Ouders kunnen ons altijd bereiken op ons mobiele nummer wanneer zij eerder bij Muissie zijn om hun kind op te halen.

De momenten dat er fruit of brood gegeten wordt zullen de kinderen in hun eigen groep zijn.

Op de andere momenten is er een open deuren beleid dat inhoud dat de kinderen in zowel het KDV als de BSO mogen spelen. Op de momenten dat wij van de locatie afgaan om een andere speelplek te bezoeken dan mogen de kinderen van zowel het KDV als de BSO mee.

Thema

Om de paar weken verandert het thema bij Muissie. Het geldende thema zorgt voor de aankleding van de opvang. Knutselwerkjes en activiteiten worden aangepast aan het thema. Uiteraard zijn er de jaarlijks terugkerende thema's zoals Sinterklaas en kerst, maar daarnaast zijn er ook andere thema's die ertoe bijdragen dat de kinderen gestimuleerd worden om allerlei verschillende werkjes te maken.

Wij geven de meest populaire Nederlandse (feest)dagen aandacht. Wij zullen deze ook samen met de kinderen vieren; Sinterklaas, kerst, Pasen, Koninginnedag. Maar ook het voetbal WK / EK en de Olympische spelen laten wij niet ongemerkt voorbij gaan.

Een thema wordt afgesloten met een activiteit waaraan alle kinderen die dat willen mee mogen doen. Zoals herfstspeurtochten; sinterklaasbezoek; paasviering etc.

Pedagogisch medewerkers

Omdat ouders/verzorgers de verantwoordelijkheid uit handen geven wanneer zij hun kinderen naar de kinderopvang brengen is het erg belangrijk dat zij dit met vertrouwen kunnen doen. De pijlers waarop dit vertrouwen wordt gebaseerd zijn o.a. de kundigheid van de leidsters en een gezamenlijke visie met betrekking tot maatschappelijke waarden en normen.

De voertaal is Nederlands en er worden door de pedagogisch medewerkers geen duidelijk zichtbare kledingstukken of attributen gedragen die een geloofsovertuiging weerspiegelen.

De pedagogisch medewerkers van Muissie zijn minimaal voorzien van een diploma Sociaal Pedagogisch Werk Niveau 3 (conform de CAO kinderopvang). Ook beschikken de Pedagogisch medewerkers over een BHV diploma, en een verklaring omtrent gedrag.

Het aantal pedagogisch medewerkers dat een groep (het kinderdagverblijf en de BSO) begeleidt is conform de Wet Kinderopvang. De stagiaires die bij Muissie hun stage voldoen zullen uitsluitend boventallig worden ingezet.

Omdat de voornaamste opvoeding van de kinderen bij hun ouders/verzorgers ligt is het zeer belangrijk dat de opvang een gelijksoortig waarden en normen patroon kent. Ouders zijn uiteraard altijd vrij aan te geven waar zij de opvang van hun kind liever anders zouden zien.

Waarden en normen

Vanwege het feit dat de opvang bij Muissie gebaseerd is op de gangbare Nederlandse waarden en normen zullen wij deze ook overdragen aan de kinderen. Doordat de leidsters deze gedragsregels aan de kinderen uitleggen en als voorbeeld voor de kinderen zijn zullen de kinderen deze overnemen. Voorbeelden zijn; wachten met eten en van tafel gaan totdat iedereen daaraan toe is, aardig tegen elkaar doen, hand voor de mond houden bij hoesten, etc.

Ook geldt er binnen Muissie een kledingvoorschrift voor de medewerkers. Hierin staat aangegeven dat er geen uitdagende of provocerende kleding mag worden gedragen, ook zichtbare tatoeages en piercings worden niet gewaardeerd. De leidsters zijn het directe voorbeeld voor de kinderen die er worden opgevangen en dienen dit ook uit te stralen.

Basale waarden en normen sluiten aan bij de Nederlandse cultuur: elkaar met de naam aanspreken, op de beurt wachten, niet door elkaar heen praten. Daarnaast worden bij Muissie specifieke omgangsregels gehanteerd ten aanzien van o.a. conflicten oplossen, de gezamenlijke maaltijd, grenzen stellen en bestraffen. In team- en groepsleidingvergaderingen worden persoonlijke waarden en normen besproken en getoetst aan de opvattingen van medegroepsleiding c.q. de opvattingen die Muissie of de samenleving voorstaat.

Veiligheid

Om de veiligheid van het kind te waarborgen wordt er ieder jaar een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze lijst is een hulpmiddel om de gevaren en risico's op ongelukken die binnen en buiten zich kunnen voordoen naar voren te brengen. Gebruik wordt hierbij gemaakt van lijst gezondheids en risico-inventarisatie opgesteld door het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid. Daarnaast worden alle ongevallen met kinderen gerapporteerd en indien noodzakelijk de situatie gewijzigd/aangepast.

Daarnaast is om de veiligheid van uw kind te kunnen waarborgen de locatie beschermd door een hekwerk conform het bouwbesluit. Uiteraard zit een ongeluk in een klein hoekje, maar op het oog van de veiligheid van uw kind, probeert Muissie een ongeval zoveel mogelijk te voorkomen.

Vier ogen principe

Vanaf juli 2013 zijn wij als kinderopvang Muissie verplicht om ons te houden aan het vier ogen principe dat is opgesteld door de commissie Gunning. Dit vier ogen principe is opgesteld naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak binnen de kinderopvang.

Het vier ogen principe houdt in dat vanaf juli 2013 de pedagogisch medewerkers niet meer alleen op de groepen mogen staan. Er moeten altijd vier "volwassen ogen" aanwezig zijn. Dat houdt in dat er altijd een tweede volwassene kan meekijken en / of meeluisteren.

Zo hebben de beide kinderdagverblijfgroepen van Tante El ramen in de tussenwand zitten waardoor er vanuit elke kinderdagverblijfgroep toezicht is op de andere groep. Ook bezit elke kinderdagverblijf groep een eigen babyfoon die uitgerust is met een camera, zodat in de slaapkamers ook toezicht is.

Daarnaast wordt er met de planning altijd rekening gehouden met het vier ogen principe. Er wordt altijd geopend en afgesloten met twee medewerkers in het pand.

Extra Opvang

Kinderopvang Muissie biedt geen flexibele opvang aan. Mocht het nodig zijn dat ouders hun kind toch een dag extra willen plaatsen, buiten hun vaste opvang dag om, dan kunnen ouders dit mondeling, telefonisch of via de email doorgeven. De hoofdleidster kijkt dan of het mogelijk is of het kind op die dag kan komen.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de rekentool die te vinden is op de website www.1ratio.nl.

Deze rekentool berekent per leeftijd hoeveel kinderen er onder een pedagogisch medewerkster vallen. Zo mag één pedagogisch medewerkster zorgen voor vier kinderen in de leeftijd van nul tot vier jaar, één pedagogisch medewerkster mag zorgen voor vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar etc. Voor de kinderopvang geldt de rekentool voor kinderen van nul tot vier jaar.

Bij de buitenschoolse opvang is de rekentool anders ingesteld. Hier geldt namelijk dat één pedagogisch medewerkster mag zorgen voor tien kinderen van de buitenschoolse opvang. De leeftijdsgrens die hierbij wordt gehanteerd is de leeftijd van vier tot twaalf jaar.

Mocht de pedagogisch medewerkster berekend hebben of een kind extra kan komen; en het kan op dat moment, dan wordt dit op de planning van die dag geschreven. Daarnaast wordt het ook nog eens extra vermeld in de agenda die op de groep aanwezig is.

Natuurlijk worden de ouders ook op de hoogte gesteld of zij hun kind die dag extra kunnen brengen of niet. Dit kan dan vaak ook mondeling, telefonisch of via de email. De extra opvang dagen worden bij kinderopvang Muissie vaak per uur berekend. Ouders worden hier vooraf wel van op de hoogte gesteld.

Extra opvang kan alleen geboden worden mits er plek is en de stamgroepen niet boven het maximaal aantal kindplaatsen uit komen.

Voorschoolse opvang

Voor de ouders die vroeg moeten werken is er de mogelijkheid om gebruik te maken van de voorschoolse opvang.

De voorschoolse opvang houdt in dat ouders hun kind kunnen brengen vanaf 07:30 uur. De kinderen van de basisscholen “de Windhoek” en “De Heemde” worden lopend naar school gebracht en van school opgehaald.

Om kinderopvang Muissie toestemming te geven dat de kinderen, van zowel basisschool “De Windhoek” als basisschool “De Heemde”, door één pedagogisch medewerker naar school worden gebracht en van school worden gehaald, dient de ouder en/ of verzorger hiervoor een contract te ondertekenen.

In dit contract komt te staan dat men akkoord gaat dat kinderopvang Muissie de kinderen door één pedagogisch medewerker naar school laat brengen en (op)halen.

De andere kinderen die niet op een van deze basisscholen zitten worden per taxi vervoerd naar hun eigen school.

Open deuren beleid

Bij Muissie hanteren wij een open deuren beleid. Dat wil zeggen dat de kinderen kunnen spelen op de groep waar zij zich op dat moment het prettigst voelen. Een kind kan de ene dag meer behoefte hebben aan de rust op het kinderdagverblijf, of juist meer aan het samenspelen bij de BSO. Wanneer broertjes en/of zusjes beide naar Kinderopvang Muissie komen en graag met elkaar willen spelen is dat mogelijk.

Om op iedere groep de rust en structuur te bewaren binnen de opvang vinden de eetmomenten en de groepsactiviteiten gescheiden plaats. Daarnaast zijn er vaste leidsters op de groepen om meer stabiliteit voor de kinderen te verzorgen. De kinderen die naar Kinderopvang Muissie komen zijn bekend met alle leidsters.

De kinderen van het kinderdagverblijf kunnen alleen op de BSO spelen als daar ook een leidster aanwezig is en andersom. De kinderen dienen voordat zij naar een ander vertrek gaan dit wel te melden bij de pedagogisch medewerkers om hierdoor een goed overzicht te houden. Hierbij wordt wel rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen individueel. Dit in verband met het speelgoed op de Buitenschoolse opvang.

Ruilen

Het ruilen van dagen is mogelijk mits deze binnen een periode van twee maanden plaats vindt en er een dag van te voren aangegeven wordt dat het kind niet komt. Ruilen is alleen mogelijk als de groepsbezetting dit toelaat (te bepalen door de pedagogisch medewerkers). Feestdagen kunnen niet geruild worden.

Wennen

Bij kinderopvang Muissie hanteren wij voor de kinderen van het kinderdagverblijf een eenmalige wenperiode van twee uur achter elkaar. Het kindje kan dan wennen op de groep waar hij of zij geplaatst wordt.

Bijzondere gebeurtenissen

Uiteraard zal er stil worden gestaan bij een bijzondere gebeurtenis in het leven van een kind. Leuke en prettige gebeurtenissen worden gevierd; zoals verjaardagen, gezinsuitbreiding etc.

Helaas zijn er ook minder leuke ervaringen die een kind in zijn of haar jonge jaren mee kan maken; scheiding, overlijden etc. Om een kind zo veel en zo goed mogelijk te kunnen begeleiden en helpen in deze situaties is het erg belangrijk dat leidsters op tijd hiervan op de hoogte worden gebracht. Uiteraard zullen wij hierin de kinderen bijstaan en de steun en troost bieden die het nodig heeft.

Verzorging van de kinderen

Het is voor jonge kinderen van zeer groot belang dat zij structuur kennen in hun leven. Muissie probeert zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de dagelijkse structuur die een kind thuis ervaart. Voor de kinderen van het kinderdagverblijf is dat het eet-slaap-ritme en de kinderen van de buitenschoolse opvang worden uit school met drinken en wat eten opgewacht om hun verhalen van de dag te vertellen.

De jongste kinderen van het kinderdagverblijf; de baby's volgen het ritme dat zij thuis gewend zijn. Hun ouders geven dit door aan de pedagogisch medewerkers en dit wordt bij Muissie gevolgd.

Ouderbeleid

Het uitgangspunt van kinderopvang Muissie is dat de opvoeding van kinderen bij de ouders/verzorgers ligt, en dat de opvang hierop moet aansluiten. Wij vinden het dan ook erg belangrijk om ouders direct te betrekken en betrokken te houden bij de opvang van hun kind.

Om hen op de hoogte te houden van de dagelijkse gebeurtenissen rond hun kind zijn er de persoonlijke contacten zoals de haal- en breng momenten. Ook kunnen ouders altijd bellen.

Daarnaast hebben de ouders/verzorgers van de kinderen op het kinderdagverblijf een kinderdagverblijfboek. In dit boekje wordt dagelijks beschreven hoe de dag is verlopen en of er opvallend heden zijn geweest. Ook ouders kunnen hierin zelf een stukje schrijven om aan te geven hoe een kind zich voelt of als er wat speelt. Daarnaast is dit boekje een uitgelezen kans om grappige momenten en grote ontwikkelingen vast te leggen.

Klachten

Natuurlijk is het uitgangspunt bij kinderopvang Muissie een tevreden kind en een tevreden ouder/verzorger. Wanneer zich onverhoopt iets voordoet wat een ouder/verzorger anders zou willen zien dan kan hij/zij dit altijd met een (hoofd)leidster bespreken. Deze wordt dan meegenomen in de eerstvolgende vergadering van de ouder commissie. Mocht het idee of de klacht dan nog niet naar tevredenheid zijn opgelost dan kan de ouder zich richten tot de Geschillencommissie Kinderopvang. Kinderopvang Muissie is hierbij aangesloten..

Locatie Muissie aan de Hofkampstraat te Almelo

Groepen

Kinderopvang Muissie bestaat uit twee groepen. Een kinderdagverblijf (nul tot vier jaar) en een buitenschoolse opvang (vier tot twaalf jaar) groep. Deze groepen hebben verschillende binnenruimtes met speelgoed dat past bij de leeftijd. Ook zijn er verschillende buitenspeelruimtes. Dit met het doel de veiligheid te waarborgen; zodat de oudere kinderen lekker kunnen ravotten in de ene speelruimte zonder de jongere, minder mobiele kinderen te bezeren.

Om de overgang van de ene groep naar de andere groep voor een kind soepel en zonder spanning te laten verlopen, kunnen de kinderen alvorens zij overgaan geregeld wennen. Tijdens de eetmomenten worden zij gestimuleerd deel te nemen aan het samenzijn van de andere groep. Ook worden de kinderen geregeld uitgenodigd deel te nemen aan groepsactiviteiten in de andere groep. De kinderen die van het KDV naar de Buitenschoolse opvang gaan ervaren deze overgang zodoende als vloeiend en vertrouwd.

Om de communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers zo soepel mogelijk te laten verlopen is het van zeer groot belang dat ouders weten wat er zich op de kinderopvang afspeelt en dat leidsters weten welke bijzondere gebeurtenissen zich thuis afspeelen. Daarom is er naast de dagelijkse overdracht tussen ouder en pedagogisch medewerker ook voor de kinderen een kinderdagverblijf boekje. Hierin wordt door de pedagogisch medewerksters opgeschreven hoe de dag verliep en wat er is gedaan.

Kinderdagverblijf

De kinderdagverblijfgroep bij kinderopvang Muissie, is een verticale groep. Een verticale groep is een groep van kinderen met uiteenlopende leeftijden. Zo heeft een kinderdagverblijfgroep van kinderopvang Muissie, maximaal zestien kinderen in de leeftijd van zes weken tot vier jaar. Conform de Wet Kinderopvang worden er leidsters ingezet. Dit betekent in de praktijk dat er gemiddeld 3 leidsters aanwezig zijn.

Om de omgeving voor een baby zo vertrouwd mogelijk te houden zal er op de vaste dagen dezelfde pedagogisch medewerkster deze kinderen verzorgen. Daarnaast is er om het verschil tussen thuis en de opvang zo klein mogelijk te houden en daarmee een zo veilig mogelijke omgeving te waarborgen wordt het dagelijks ritme van de kinderen overgenomen van het schema dat thuis wordt gevolgd. De structuur die de kinderen wordt geboden is de dagelijks vaststaande dagindeling, zie verderop in dit pedagogisch beleidsplan. Door deze

dagelijks te volgen weten de kinderen wat er komen gaat en wat er die dag nog gaat gebeuren.

Het kinderdagverblijf bestaat uit 2 ruimtes; de speelruimte en een eetgedeelte. In de speelruimte is er voldoende ruimte om te spelen/ bouwen/ fietsen/ etc. In het eetgedeelte staat een tafel en meubilair waar wordt gegeten en activiteiten aan tafel plaatsvinden als knutselen, kleuren, puzzelen, kleien etc.

Vanwege het open deuren beleid kunnen de kinderen uit deze groep, in overleg met de leidsters die op de groep staan, ook spelen in de BSO ruimte en met de kinderen van de BSO wanneer er kinderen en pedagogisch medewerkers van de BSO aanwezig zijn.

De kinderen die bijna de leeftijd van 4 jaar hebben bereikt worden voorbereid op hun schooltijd. De kinderen die goed kunnen lopen en dit willen mogen individueel mee met het ophalen van de kinderen voor de Buitenschoolse opvang. Dit om hen alvast te laten wennen aan school en de sfeer die hierbij hoort. De materialen die gebruikt worden om creatief mee bezig te zijn, zijn gelijk aan de materialen die op scholen worden gebruikt. Ook worden er met de kinderen die de schoolleeftijd naderen meerdere groepsactiviteiten gedaan zoals spelletjes spelen en samen knutselen en lezen.

De peuteropvang

Vanaf januari 2017 heeft Kinderopvang Muissie op beide locaties een peuteropvang. Deze opvang vindt bij Muissie plaats op de maandag-, en donderdagochtend.

Deze opvang is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar.

Op de peuteropvang wordt gewerkt met voorschoolse educatie (VE), middels de Piramide methode.

Zowel kinderen met een VVE indicatie, als zonder deze indicatie zijn welkom.

De kinderen die op het kinderdagverblijf zitten kunnen op de dagen dat zij komen deelnemen aan de peutergroep mits de ouders hun kind hiervoor hebben opgegeven door middel van het deelnameformulier van de peuteropvang.

De ouders die hun kind niet op het kinderdagverblijf hebben zitten, maar wel graag willen dat hun kind deel neemt aan de peuteropvang, kunnen hun kind hiervoor aanmelden door middel van het invullen van het inschrijfformulier.

Voor alle kinderen geldt dat er voorafgaand aan een plaatsing op de peuteropvang een intakegesprek zal plaatsvinden. Tijdens dit gesprek worden gegevens uitgewisseld en informatie verstrekt. Zo worden ouders onder andere geïnformeerd over zaken als veiligheids-, gezondheids-, pedagogisch-, en ouderbeleid, de plaatsingsprocedure, de frequentie van informatie-uitwisseling en doelstellingen ter attentie van VVE.

Haal en breng moment.

Het programma van de peuteropvang is van 9.00uur tot 11.30uur. Er is echter een inloop vanaf 8.45uur, zodat er ruimte is om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind.

Voor de kinderen die vanuit het kinderdagverblijf komen geldt dat zij vanaf 7.30uur welkom zijn op de peuteropvang.

Als de peutergroep is afgelopen kunnen de ouders om 11:30uur hun kind weer ophalen van de peuteropvang.

Ook is er de mogelijkheid, om een extra uur af te nemen zodat de kinderen dan ook deel kunnen nemen aan de lunch. De lunch wordt gehouden in de ruimte van de peuteropvang en is daarnaast gelijk aan die van de andere groep.

Groepsgrootte en leidsters

Het maximaal aantal kinderen dat per dag op de peuteropvang kan worden geplaatst is bij Muissie 14.

Op de peuteropvang werken we met vaste leidsters. Daarvan is er altijd ten minste één VVE-gekwalificeerd. Dit hangt mede af van het aantal VVE kinderen.

Ruimte/ lokalen

De peuteropvang wordt gehouden in de BSO ruimte. De BSO ruimte heeft twee verschillende ruimtes, die op de dagen dat de peutergroep er is ook alle drie gebruikt worden.

Zo bestaat de BSO ruimte uit een tv, eet en knutselruimte en een speelruimte. In de knutsel/ eetruimte komt een speciale kast te staan welke alleen gebruikt wordt door de peutergroep. In deze kast komen verschillende materialen te staan zoals bijvoorbeeld peuterschaartjes, prikpenen, priklappen, klei, lijmpotjes, lijmkwasten, puzzels etc.

Ook de lesmaterialen en de absentielijsten voor de peuteropvang worden ook bewaard in deze kast.

Daarnaast is er ook de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van het speelmateriaal van de Buitenschoolse Opvang, mits dit is afgestemd op de leeftijd. Speelgoed dat niet conform en geschikt is voor de kinderen van de peuteropvang dient apart te worden gezet. Na afloop dient het speelgoed/ materiaal weer terug te worden gezet.

Programma

De kinderen van de peuteropvang worden voorbereid op hun schooltijd. Zo heeft de peutergroep een ander programma dan het kinderdagverblijfgroep. Dit programma is een VVE programma, volgens de Piramide Methode.

Er wordt in de peuteropvang een beroep gedaan op de zelfstandigheid en het concentratievermogen. Er worden meer groep gerelateerde activiteiten ondernomen aan de hand van de Piramide Methode en het deel zelfontplooiing wordt extra gestimuleerd.

Schematisch ziet het programma van de peuteropvang er als volgt uit:

7.45 - 9.00	Inloop van peuters en ouders. Overdrachten van ouders. Vrij spelen. Kinderen kiezen ontwikkelingsmateriaal uit de kast, of wat daarnaast wordt aangeboden.
9.00 – 9.30 kring	Ieder kind wordt welkom geheten.
	Interactief voorlezen. Opdracht piramide.
9.30 – 10.00	Eten en drinken en aansluitend toiletbezoek.
10.00 – 10.45	Verwerking.
10.45 – 11.30	Binnen en/of buiten spelen.

Naast dit programma is er, wanneer nodig, op een ochtend ook de mogelijkheid tot tutoring.

Ouderbetrokkenheid en participatie.

De inloop is bedoeld om ouders de mogelijkheid te geven om betrokken te zijn bij de ontwikkeling van hun kind door samen met hun kind bijvoorbeeld een werkje, of een opdrachtje te doen of een boekje te lezen.

Ouders ontvangen per thema dat behandeld wordt een informatiebrief met daarin onder andere versjes, relevante begrippen, en suggesties voor opdrachtjes thuis, die aansluiten bij het thema. Zo stimuleren we ouders om activiteiten te doen met hun kind. Door met regelmaat feedback te vragen zullen ouders aantoonbaar actief betrokken zijn bij het bestrijden van achterstand. Daarnaast verwijzen we ouders van VVE kinderen door naar VVE thuis.

We houden ouders alle op de hoogte van themabijeenkomsten van de JGZ en LOES door middel van brochures. Daarnaast organiseren we ook zelf met regelmaat themaochtenden.

Om onze eigen kwaliteit te waarborgen ontvangen ouders, rond de derde verjaardag van hun kind, een tevredenheidsvragenlijst.

Er vinden regelmatig oudergesprekken plaats. Dit zijn natuurlijk de overdrachtsgesprekjes die gevoerd worden met ouders tijdens de breng- en haalmomenten, maar er wordt ook een wengesprek gevoerd met de ouders, acht weken na plaatsing van een peuter en er worden gesprekken gevoerd na iedere observatie/toetsmoment.

Het cito volgsysteem

Om de ontwikkeling van de peuters van de peuteropvang goed in kaart te brengen, maken wij vanaf januari 2017 gebruik van het Cito volgsysteem. Er zullen meerdere citotoetsen worden afgenomen bij kinderen gedurende de plaatsingsperiode, namelijk:

- Citotoetsen taal en rekenen, wanneer het kind 3.0 en 3.10 jaar is.
- Citotoets Sociaal emotionele ontwikkeling. Dit doen we twee maal per plaatsingsperiode.
- De citotoets motoriek.

Deze toetsen zullen door de voor kinderen vertrouwde leidsters in een één op één situatie worden afgenomen tijdens de ingeplande toetsweken. In deze weken zal er verder een vrije invulling van het programma zijn.

Zorgroute

We passen zorg en begeleiding aan na aanleiding van de gegevens die bij het observeren/toetsen naar voren komen. Bijvoorbeeld door middel van tutoring.

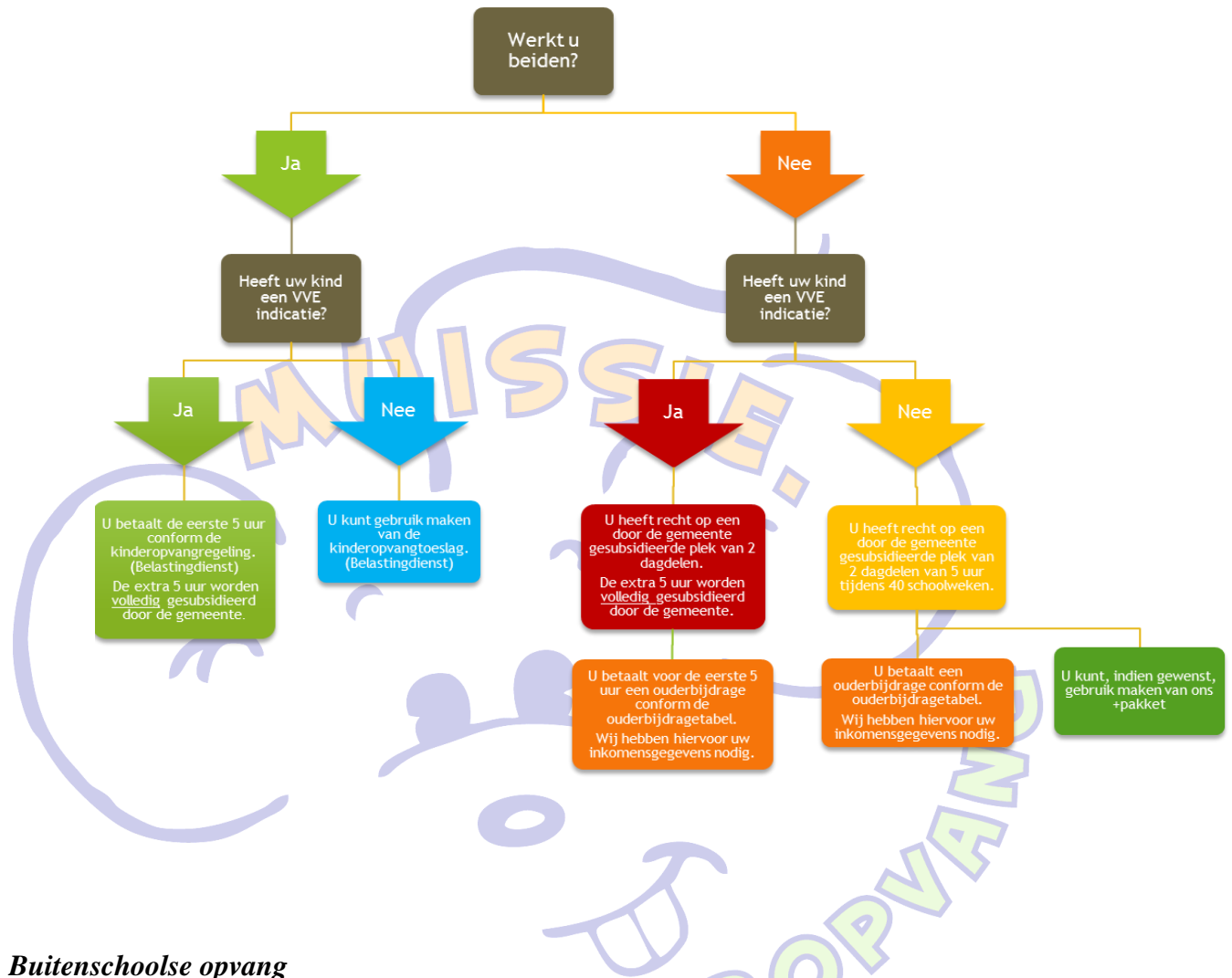
We leggen de doelen, het aanbod, de begeleiding en evaluatie (na een periode nemen we opnieuw toetsen af) vast in een persoonlijk document van ieder kind.

Na de evaluatie trekken we conclusies en nemen we eventueel vervolgstappen.

Wanneer een leidster een zorgkind signaleert, zal in overleg met de orthopedagoog contact worden gelegd met ouders. Het kind zal, wanneer dit nodig blijkt, aangemeld worden voor nadere diagnose.

Bekostiging

De bekostiging is afhankelijk van het inkomen van de ouders, zoals in het onderstaande schema duidelijk wordt.

Buitenschoolse opvang

De Buitenschoolse opvang (BSO) bestaat uit maximaal zestien kinderen en is onder begeleiding van twee pedagogisch medewerkers. De kinderen in deze groep hebben een leeftijd van vier tot twaalf jaar, en komen in deze groep vanaf het moment dat zij naar school gaan.

De Buitenschoolse Opvang bestaat uit twee aangrenzende vertrekken en is er daarnaast nog een tv/computerkamer. Er is een vertrek waarin een tafel staat waar wordt gegeten en waar met creatieve materialen kan worden gewerkt en spelletjes kunnen worden gedaan. In het andere vertrek is er een ruimte voor vrij spelen.

Op de BSO worden in de middag meerdere creatieve activiteiten georganiseerd. De creatieve activiteiten zijn gerelateerd aan de thema's die ook bij het kinderdagverblijf gebruikt worden. Alleen bij de BSO zijn de kinderen niet verplicht om een knutselwerkje te maken dat met het thema van dat moment te maken heeft. De kinderen van de buitenschoolse opvang

moeten vaak op school al heel veel en daarom willen we hen bij Muissie een beetje de vrijheid daarin geven.

De kinderen die uit school, en de kinderen die per taxi worden gebracht, eten gezamenlijk fruit en mogen dan vrij spelen of meedoen aan de groepsactiviteit of een knutselactiviteit.

Op de dagen dat de kinderen geen brood op school hebben gegeten kunnen zij bij Muissie mee eten.

Wanneer de kinderen van de BSO een hele dag vrij zijn van school wordt dezelfde dagindeling gebruikt als bij kinderdagverblijfgroep. Deze dagindeling staat verderop in dit pedagogisch beleidsplan beschreven.

Ook wordt er met de kinderen van de buitenschoolse opvang dan een wandeling gemaakt, en twee keer fruit en één keer brood gegeten.

De kinderen van de buitenschoolse opvang hebben ook een buitenspeelruimte. Deze buitenspeelruimte is dezelfde buitenruimte als waar de kinderen van het kinderdagverblijf spelen. Om de veiligheid van de kinderen te waarborgen zijn er regels opgesteld voor de kinderen van de Buitenschoolse Opvang. De kinderen van de Buitenschoolse Opvang moeten tijdens hun spel wel opletten op de kinderen van het kinderdagverblijf. Daarnaast zijn de pedagogisch medewerkers van de Buitenschoolse Opvang op dat moment dan ook buiten aanwezig, als de kinderen daar spelen.

Ook wordt er gebruik gemaakt van een niet aangrenzende buitenspeelruimte. Deze buitenspeelruimte is dichtbij Basisschool de Windhoek. De kinderen gaan hier lopend naar toe onder begeleiding van twee pedagogisch medewerkers. Elk kind heeft een geel hesje aan waardoor de ze goed zichtbaar zijn als ze gaan wandelen. Voor de pedagogisch medewerkers is het erg handig dat de kinderen deze hesjes dragen, want hierdoor kunnen de pedagogisch medewerkers meteen zien welke kinderen bij Kinderopvang Muissie horen en welke niet.

Enmaal aangekomen bij de, niet aangrenzende buitenspeelruimte, gaan de leidsters op twee verschillende plekken staan zodat zij een goed overzicht hebben op de spelende kinderen. Daarnaast wordt er regelmatig geteld of elk kind aanwezig is.